

HAJDUFÖLD

ELŐFIZETÉSI ÁR HELYBEN ÉS VIDÉKEN
 Egy óra . . . . . 20 K Félévre . . . . . 110 K
 Negyedévre . . . . . 55 K Egész évre . . . . . 220 K
EGYES PÉLDANY ÁRA: 1 KORONA

KERESZTYÉN POLITIKAI NAPILAP
 Megjelenik hétfő kivételével minden nap
 Főszerkesztő: SZILÁGYI IMRE dr

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
 DEBRECZEN, PIACZ-UTCZA 59. SZÁM
 INTERURBAN TELEFON: 3-48. SZÁM

„Ne bánts a magyart!”

Ma háromszáz esztendeje született gróf Zrínyi Miklós költő-hadvezér és horvátországi bán. Semmiképen sem mehetünk el ez évforduló mellett csak egy puszta, kegyeletes megemlékezéssel, mert e hős és bölcs elődünk, ez ízigvérig magyar és keresztény hazánkfia egyik művétől mai szomorú és kétségbeeső helyzetünk orvoslására is hasznos, sőt alapvető fontosságú tanulságokat meríthetünk.

Zrínyi ezen munkája: *„A török ártum ellen való orvosság”*, amelyet csak jóval későbbben — 1705-ben — irójának halála után adott ki először Forgách Simon, ajánlván azt Rákóczy Ferencnek, akiben „quinta essentiáját látta a hős Zrínyi, Frangepán, Báthory stb. családok véreinek”. Zrínyi ugyanis előre látta a törökök támadó szándékát Magyarország ellen, amely egyes véghegyeink elfoglalásában mind erősebben nyilvánkozott meg, míg végre az 1663-4. hadjárata ki is robbant és a fenyegető veszélynek elharitása végett ezzel az írásával „felkiáltást” intéz „édes nemzetéhez” s egyszerűs-mind megjelöli a védekezés módját és útját. Előbb kimutatja rendre, hogy az idegen népektől nem várhatunk segítséget: „mert én nem látok egy szomszédot is, sem egy idegen nemzetet, aki a mi kedvünkért örömet szerencsétesse a maga békeséges voltát a mi veszedelmünkkel: a vibefuló embertől fél a hajóban ülő is, hogy őtet is bé ne vonja magával”. Sorba bizonyítja, hogy sem a lengyel, sem a német, sem az olasz, sem a spanyol, sem a francia, sem a muszka, sem az angol nem törődik velünk. Ugy, hogy egyesegyedül csupán magunkban bízhatunk. És mit tanácsol mentsegl? „En erie rövidesen megfelelek meg is duplázom kiállításomat: fegyver, fegyver, fegyver kívántatik és jó vitézi resolutio: ezenkívül semmit sem tudok, sem mondok”. Magyarán és egyszerűen szólva: *fegyelmezett, nemzeti hadsereget silrgetett, mint egyetlen megtartójt és megmentőjt szerencsétlen hazájának*. Tudjuk, hogy ez csak szép álomnak maradt; sőt sejtjük, hogy álmodójjára a bécsi udvar éppen ezért fenekedett és e miatt orgyilkos kéz által el is pusztította?

Ma azonban már a több százados álom valóra vált: nemzeti hadseregünk van. Talán sirontuli világából látja azt a mi költő hadvezérünk és gy nyugodtan tölti örök életé? Hiszen, ha volt a magyar nép valaha veszélyben, a mainál nagyobbban soha-em lehetett; ha nem bízhatott azelőtt sem senkiben, csak az Istenben és saját magában, ez most százszorosan igazabb. Majdnem kizárólagosan a magunk erejére vagyunk utalva másoktól csak elenyészen csekély az, amit kaphatunk. Ez a saját erő pedig nem más, mint a *nemzeti hadsereg*. Meg kell mutatnunk országunk-világunk, hogy nem tehetetlen tömeg, nem sirba súlydó nép vagyunk, hanem eleven erő, feltámadó nemzet. Be kell bizonyítanunk mindenkinek, közelieknek és távoliaknak egyaránt, hogy igazunkért nemcsak s rni és rimarkodni tudunk, hanem — ha kell — egy szuronyerdő rohan előre és sok-sok ágyu gránátzaporá p reg alá édekeink védelmére. Meg kell értetnünk Nyugattal és Kelettel, Éggel és Földdel, hogy velünk és általunk nyugalom és haladás vár rá, ellenünk pedig újabb romlás, az eddiginél is rémesebb háboru.

S ki tagadhatná, hogy mindez napról-napra közelebb van Minden újabb roham-sisakos magyar katoná, kinek lelkében benne izzik a nemzeti érzés és szívdán ott gyökerezik a fegyelem szelleme, egy egy visszahódított négyzetkilométer csonkára torított ezeréves hazánk elrablott területéből. Minden új zászlóalj többet ér egy hónapi dipomáciai hercehurcánál, mely csak hitetget, amit s végül is megcsal bennünket. Minden szónál hangosabban beszél, minden aktánál meggyőzőbben érvel, minden statisztikánál súlyosabban esik a latba sastollas seregünk katonás és néma magartartása, mely azért mindig hangosabban és hangosabban harsogja a négy világtáj felé Zrínyi kiáltását: *„Ne bánts a magyart!”* Ma is elmondhatjuk vele, adriai tengernek szirénájával: *„ha Váradot vissza nem vesszük, ha Erdélyt elveszítjük, ne is hadakozzunk bár azután, hanem vagy most, vagy sohasem; fussunk ki az országból, ha ezt resteljük”*. Mert, amint másutt írja: *„ha az oklatan állatok a magok barlangjknak megbántódásáért s magok kölyköknek felvételekért kézek halált szenvedni; mennyivel inkább mirenkünk, kik dicsőséges magyar vérnek maradéka vagyunk, a mi atyáinkfiáért, atyáinkért, anyáinkért, feleségeinkért, gyermekeinkért, hazánkat meg kell indálnunk, halálra is, ha kívántatik, mennünk, mégis leg-abb bosszút ezen a dühös ben állanunk”*.
 Ugy legyen!

Dr. Bassenyi Lajos.

TÁVIRATOK

A kormányzó vendégei a diszebeden

Budapest, ápril 30. (Nemzeti St. tel. jel.) Horthy Miklós és felesége tegnap ebédet adtak, amelyen megjelent a kormány valamennyi tagja Rakovszky István Hízelnök, Bartha Richárd a kabinet iroda főnöke és Magasházy László szárnysegéd.

Amerika tiltakozik Frankfurt megszállása ellen

Bécs, ápr. 30. (N. St. t. j.) Megbízható helyről nyert értesülés szerint az Egyesült-Államok kormánya kijelentette, hogy Franciaországgal mindaddig nem kezd meg a kereskedelmi összeköttetést, míg Frankfurtot ki nem ürítik a francia megszálló csapatoktól.

Az osztrák nemzetgyűlés tárgyalja a zsidó kérdést

Bécs, április 30. (Nemzeti St. tel. jel.) Az osztrák nemzetgyűlésen szenvedélyes vita volt az utóbbi napokban lezajlott zsidóellenes tüntetések miatt. Tikker zsidó származású képviselőnek kifogása van a rektor magartatása ellen, hogy nem intette nyugalomra a zsidóság ellen tüntető diákságot. Egy nagynémet képviselő kijelentette, hogy a tüntetés Ausztria zsidó uralma ellen irányult és követelte a zsidó hallgatók eltávolítását az osztrák főiskolákból.

Kuntschág ker. szoc. azt mordja, hogy a kormány a tüntetések érdekében szüntesse meg az okokat, amelyek erre alkalmat adnak és indítványozza, hogy a keleti zsidókat haladéktalanul távolítsák el Ausztriából.

Levél a szerkesztőhöz*)

Móta Térfy Béla államtitkár, a gabona-ellátás kormánybiztosa nálunk Debrecenben a gabona-kontingens megállapítására vonatkozó tárgyalását április 10 én megtartotta, azóta a helybeli lapok hasábján többször megjelent egy egy jóakaratu, buzdió felhívás a gabona-feleslegek beszolgáltatására abból a célból, hátha a város és a megye termelőire kirott kontingens e felhívásokra így önkéntes beszolgáltatás útján is fedezhető lenne, így nem kerülne a sor a több tekintetben gyűlöletessé vált rekvirálási eljárások kényszer eszközölésére.

E tárgyaláson a város részéről megjelentek kivétel nélkül kételyüket fejezték ki afelett, hogy a kirott 234 vagon gabona-féle a városi termelők részéről összehozható lenne, mert mindannyiunk előtt jól ismert tény volt gazdaságunk e tekintetben siralmas helyzete, amaz áldatlan állapota, melyszerint az oláhok olyan körmönfont rafinériával fosztották ki őket, hogy az ember, látva erőszakos s agyafurci eljárásukat, szinte meglepődött, önkéntelenül támadt előtte a kérdés, vajjon mi lesz az új aratásig? marad e valamelyes készletünk kenyér- és liszt-szükségletünk fedezésére?

Céplés idejekor egyre másra szakadt az ezó, az asztagból, a céplőgépek garatján lekerült buza kisebb nagyobb mérvben, csaknem kivétel nélkül nedves volt, vermekbe rejtése, föld alá, zárt helyre dugása kétes értékű volt, előre számítani lehetett szinte használhatatlanná váló megdohosodására. Mindamellelt, főleg kisebb gazdák, ami csak megmenthető volt, ha csak pár mázsa is, igyekeztek megmenteni az oláhok pusztítása elől, — mert hiszen ez ezuttal több tekintetben hazafias kötelesség is volt — itt is, ott is egy egy félreeső helyre, egy egy szalmaboglya, egy egy szén-rakás védőtakarója alá eldugták, el-elástak egy-egy bizonyos készletet, hol többet, hol kevesebbet, amennyit lehetett. Végeredményben azonban ezzel nem sokat értek. Besugások, a gazdasági alkalmozottaknak, a cselédségnek puskaagglyal, különféle életveszélyesnek látszó fenyegetésekkel történt vallatása után az elrejtett készleteket lassanként csaknem kivétel nélkül felkutatták, feltárva elhurcolták. A bocskoros oláh hordáknak katonai segítség mellett nap-nap után, hétről-hétre egész tömegraját, mint saskahadát lehetett látni kelet felől jönni, majd megrakodtan az országutakon továbbzúdni, a pályaudvaron seregestől áldogálni, az induló vonatok, a buzavai telt zsákokkal megrakott vagonok lépcsőin továbbtazni Erdély, Máramarossziget, Cseh-Szlovákia felé.

Két három hón pig tartott ez a bennünket buzánktól kifosztott gyászos invázió, bizony-bizony sok készletünk ment el. még ha nem éppen fizetés nélkül is, mert ha megfizettek is érte némelyek a mázsánkénti 100—100 koronát bizony így is fele áron jutttak hozzá, mint másutt a legtöbb helyen, hol a búzának 200 korona, sőt annál is magasabbra szabott ára volt, ezéri aztán ide özőnlöit a sok dugáus, már december táján szinte aggodalommal gondoltunk, hogy a mikor termésünk már eredetileg sem volt valami bő, midőn a megye sem

*) Ámbár alábbi cikk lapunk egy másik cikkével vitára kell, a vita anyagának közérdekű voltára és hangjának mérsékelt és tárgyilagos voltára tekintettel közlendőnek véljük azt. A szerkesztő.

fedezte a részünkre beadni kötelezett kenyérnek valónak egyházi részét sem, mi jut majd tavasszal az ellátatlanoknak, nyár felé majd a conventiók cselédeknek, kapásaink, kaszásaink, aratóinknak, kik ellátás nélkül nem dolgozhatnak, kik nélkül ujtermésünk eredménye is bizonytalanná, kétesse válik, bizony ez nálunk gazdáknál már a tél elején csupa kérdés, csupa aggodalom volt, olyan, mi e tekintetben méltán nehéz kételyekkel tölté el lelkünket.

Mint halljuk a gabona beszállítással nehézkesen haladnak előre, az ellátatlanoknak kizárólagos ellátása bizony-bizony az illetékes köröknek kezd gondot okozni, a tisztviselőknél a városi munkásoknál nyugtalanságot kelteni, mert mint lapunkban egyik utóbb megjelent cikk érinti, bár ezeknek bizonyos élelmiszer (liszt, burgonya, cukor) minimális áron való kiadását hivatalosan megígérték, bár a munkásoknál az órabéreket lejjebb szállították, élelmiszerből élelőkamrájukba elfogadható áron egy morzsányi sem került, így a hivatalos ígéretet teljesíteni nem tudva, a nyomorba sanyalódók ezreit tudatosan mintegy férevezették.

Ha így történt volna, hát biz ez sajnálatos állapot lenne, mint a cikk érinti, talán erkölcsi tisztességekbe is ütköznek tekinthető lenne, ha az illetékes körök a nyomorban sanyalódók ezreit ígéreteikkel így tudatosan mintegy férevezették volna, azonban itt nem férevezetésről, nem is a gazdák vagy termelők könyörtelen lelkületéről lehet szó, nem is arról, mintha talán a gazdák lennének azok, kik jólétben élve, az éhezéseknek szinte előtte álló honfitársaik aggodó sóhajai elől a legdurvább módon zárnak el szívüket, óh nem! Ha kérges is a gazda tenyere, lelke, szíve sokkal fogékonyabb és érzékenyebb még, mintsem hogy a szenvedők sóhajaira meg ne indulna érzéseiben, meg ne rezdülne belseje, hogy éhező polgártársainak érdekében amennyire csak tehetné segítséget meg ne mozdulna. A kedvezőtlen viszonyok, a károk, a csapások, az áldatlan átkos állapotok, mik az utolsó években reá nehezédtek, ha megviselték is, lelkét meg nem törték, meg nem fásították, hogy a nyomorok látása őket érintetlen, hidegen hagyná, hogy éhező testvéreinek a legszükségesebb élelmi szerrel való ellátása elől elzárkózni tudna, vagy hogy olyan lélekkel igyekezne szándékosan teremteni, melyben az elégedetlenségek felszításával a forradalom, a bolsevisztaság veszedelmes bacilusai találnák fel ismét tenyésztüknek előfeltételeit, elszaporodásuknak elősegítését.

Ha volna készlete, mintahogy tette is, készséggel vinné a gazda legtöbbje a szenvedők szükségleteinek mielőbbi enyhítésére, mert hisz ők is tudják, hogy a nyomor rossz tanácsadó, hogy az éhség nyomán a társadalomban elégedetlenség, fejtelenség, zűrzavar támadhat, de hát honnan vegyék, ha nekik sincsen?

Minden szűkös viszonyok mellett bizonyos számottevő mennyiség eddigelé már befolyt, a bejelentések pedig, habár általában csak csekély készletekről is, de úgy, ahogy állandóan folynak, sok helyen a rendkívüli sürgős tavaszi munkák végzésének halaszthatatlansága miatt nem szakíthattak maguknak időt befuvarozásra a gazdák.

„Az ország minden tisztességes magyar érzésű népe egy test, egy lélek kell, hogy legyen e szomorú időben”, érzi ezt és tudja jól a gazdaközönség is.

Nem ismeri az kellően a gazdáknak sem helyzetét, sem lelkületét, ki fellelétezi róluk, hogy csak úgy fásult, érzéketlen módon zárkóznának el azok testvéreik, polgártársaik legszükségesebb élelmiszerekkel való ellátásuk elől. Üres magtárból, üres kamarából sincsen mit jutni. Ha van még valahol valami csekélység, az inkább a legkölső, messzeeső perifériákon, vagy inkább tán itt a város belsejében a volt ellátatlan nem termelő kamarájában van.

A mai nappal május elsejét, a tavaszi megújulás igazi ébredő idejének derűfényes napját ünnepli a városi munkásság nagyrésze, melynek egyik lényegesebb nagycsoportjának élére pár nappal előbb idevaló, városunkbeli, vérünkbeli való új ember került vezetőnek, irányítóknak, mélyebben, testvériesebben gondolkodó nemes érzéssel, reményelhetőleg új lelket, új hazafias szellemet visz a munkás-

ságba, hazánk ujjaépítésének közös, nagy megalapozásához kitartás, szorgalom, ernyedellenesség és energia mellett remélhetőleg fajmagyar szeretettel, nemzeti egységünk iránti törhetetlen lelkesedést is. Óh, bár ujhódásunk ez első tavaszi ünnepén együvértartozandóságunk édes érzésének melege gyulna ott is és mindenütt a szívekben, hogy közös erővel, közös igyekezettel, a multnál, főleg pedig ez áldatlan jelenél szebb, boldogabb jövőt teremthetnénk számunkra s az utánunk következő nemzedékek számára.

Biró Pál.

Klerikális-e a Kálvin-szövetség?

A Kálvin-szövetség központi titkára, *Meqyeresy Béla* református lelkész városunkba érkezett. Tudósítónk felkereste s megkérdezte tőle, hogy mi a véleménye a szövetség ellen megindított debreceni aknamunkáról és rágalmozási hadjáratról? Mit szól különösen ahhoz a vádhoz, hogy a szövetség klerikális és hogy egyes személyek ellen hajszát űz. A központi titkár ur tudósítónk kérdéseire röviden a következőket válaszolta: A Kálvin-szövetség munkája az egész országban gyönyörűen terjed. A debreceni aknamunka csak használ neki. Szövetségünk már tíz év óta küzd a megértő római katolikus magyarsággal karöltve a keresztényen Magyarországot a kereszténység és magyarság minden ellensége: a zsidó álliberális destrukció, de a klerikális, jezsuita destrukció ellen is. Tehát határozottan antiklerikális — minden felekezeti klerikalizmus irányában. Személyek ellen nem küzd. De olyan személyekkel, akik szövetségünk ellen már tíz év óta dolgoznak titkos és nyílt utakon, akik úgy a bolsevizmus, mint az oláh uralom alatt igen súlyosan kompromittálták magukat — nem járhat egy uton.

Az állítólagos olaszképviselek bécsi kommunisták agitátorok voltak

Budapest, ápril 30. (Nemzeti St. tel. jel.) Olasz előkelőség egy budapesti újságirónak kijelentette, hogy az a 2 állítólagos olasz szocialista képviselő, akik Hajmáskéren a fogolykommunistákat a 3-ik internacionálé nevében üdvözölték s akik Olaszország nimbuszaként jöttek Budapestre, közismert bécsi kommunista agitátorok. En mint olasz nem tekintem őket honfitársaimnak, hanem Kun Béláék agitátorának, s megvagyok róla győződve, hogy az olasz kormány sem állott volna semmiféle jót értülük.

Diák Olympiád Budapesten.

Budapest, ápr. 30. (N. St. tel. jel.) Május hónapban Budapesten a diákság bevonásával nagyszabású „diák olimpiád” lesz. A mozgalom vezetője Haller István nemzetgyűlési képviselő és Berzeviczy Albert, a Testnevelési Tanács elnöke. A hatalmas sportünnepély jóvedelmét a hadifogságban sanyalódó tanárok hazakoztatására fordítják.

HIREK

Lapunk legközelebbi száma kedden jelenik meg.

Vasárnapi istentiszteletek

A ref. templomokban: Nagytemplomban: délelőtt 9 órákor predikál Kuthy Zoltán newyorki esperes, délután 3 órákor kétét magyaráz Konrad Zoltán s.-lelkész. Kistemplomban: délelőtt 9 órákor predikál Konrad Zoltán s.-lelkész, délután 3 órákor kétét magyaráz Márton Sándor s.-lelkész. Kossuth-u. templomban: délelőtt 9 órákor predikál Kalmár Dániel s.-lelkész, délelőtt 11 órákor ifjúsági istentiszteletet tart dr. Ferenczy Gyula egyetemi tanár, délután 3 órákor gyermek istentiszteletet tart Nagy István s.-lelkész. Árpádtéri templomban: délelőtt 9 órákor predikál Márton Sándor s.-lelkész, délután 3 órákor gyermek istentiszteletet tart Almásy Márton s.-lelkész. Iskolai templomban: délelőtt 9 ó. predikál Nagy István s.-lelkész, délután 3 órákor gyermek istentiszteletet tart Kalmár Dániel s.-lelkész. Homokkerti imaházban délelőtt 9 órákor predikál Kovács János vallás-terítő lelkész.

Vasárnapi iskola délelőtt 9 órákor a Kossuth-u. 75. sz. a., Csap-u. 9. és Csap-u. 11. sz. a. leányiskolában. Délelőtt 10 órákor a nőegyleti árvaházban és a Kandia-u. 7. sz. a. Délelőtt 11 órákor a ref. felső leánynevelő intézetében, serdülőknek ugyanott, a ref. egyház tanácstermében és a homokkerti imaházban. Délután 2 órákor a Diskonissza Otthonban, Nyil-utca 85. sz. a. és a Miklós-u. iskolában. Délután 3 órákor a Csap-u. fiúiskolában és Nyilasleptei iskolában.

Délután 4 órákor a Kenfelműlt Leányok Szövetsége tartja összejövetelét a ref. egyház tanácstermében, Egyház-tér 17. sz. e.

Délután 5 órákor a Kossuth-u. templomban tartandó vallásos estélyen bibliát magyaráz Erdős Károly lelkészkepző intézeti igazgató.

A róm. kath. templomban ma és mindennap délután 6 órákor májusi ájtatosság egész május havában.

Az evangélikus templomban vasárnap d. e. 9 órákor az istentiszteleten predikál Uray Sándor ref. lelkész.

— **Eskütétel.** A polgármester csüörtökön tette le az új szövegű hivatali esküt *Szomjas Gusztáv* kormánybiztos főispán kezébe. A polgármester az eskütétel után tartott tanácsülésen a városi tanács tagjaitól is kivette az esküt, a többi tisztviselők és alkalmazottak majd csoportonként fogják az esküt letenni.

— **Felfüggesztették a népjóléti hivatal igazgatóját.** A polgármester felfüggesztette állásától **Biró Jenőt**, a népjóléti hivatal igazgatóját, aki még januárban eltávozott Debrecenből és bár március 3-án már lejárt a szabadsága, nem tért vissza, hanem újabb 2 hónapi szabadságot kért betegség címén. Ez május 3-án járna le, de már is híre jár, hogy **Biró** nem fog visszatérni Debrecenbe, ahol a vörös uralom alatt elkövetett dolgaiért kellene helytállania. **Biró** tudomásunk szerint először Budapestre ment, mikor pedig a magyar hadsereg bevonult Debrecenbe, Bécsbe utazott, onnan pedig kiment Svájcba. Hogy honnan vette a pénzt **Biró**, aki közvetlenül elutazása előtt a rendőrségtől szegénységi bizonyítványt kért és kapott, eddig érthetetlen volt, mert a pénzünk oly csekély értékű Svájcban, hogy naponta 800—1000 koronára van szüksége, ha csak szerényen élni akar ott. Honnan van annyi pénze a szegénységi bizonyítványt nyert **Biró** Jenőnek, hogy ezt a költséges külföldi tartózkodást kibírja hónapokon keresztül, mikor összes jövedelme sem volt másfélezer korona? A városban süttögják, hogy nagyértékű, az oláh megszállás alatt készült helyegsorozatokkal hagyta volna el Debrecen, melyek állítólag nem az ő tulajdonát képezték. A fegyelmi vizsgálatot **Csóká Sámuel** főjegyző vezeti ellene.

— **Gyógyárut kapunk Dániából.** A népjóléti miniszter táviratban értesítette a polgármestert, hogy Dániából szereti adományként 3 vagon gyógyszer érkezett. A polgármester felhívta a kórházakat és gyógyintézeteket, hogy gyógyszerigényeiket jelentsék be a vöröskereszt bpesti képviseleténél.

— **Az 50 éves debreceni ref. tanítóképző.** A debreceni ref. tanítóképző-intézet folyó év május 13-án délelőtt fél 11 órákor tartja fennállásának 50 éves jubileumát. A megnyitó imát dr. Baltazár Dezső püspök, az üdvözölő beszédet, dr. Lencz Géza kollégiumi igazgató, az emlékbeszédet pedig dr. Veress István tanítóképző-intézeti igazgató tartja. Szerepelni fog a tanítóképző-intézeti ifjúsági ének- és zenekar is. A részletes programot a napokban adják ki.

— **Közalkalmazottak beszerzési csoportjának közleményei:** Értesítjük tagjainkat, hogy május 1-től (szombattól) kezdve sertéstermeket fogunk kiosztani.

— Hegedüs Pál tábornok, katonai körlet-parancsnok fogadó napjai egyházi és polgári hatóságok és magánegyének részére: hétfő, szerdán és pénteken délelőtt 11—12 óráig. E meghatározott fogadódíjon kívül Hegedüs tábornok senkit sem fogad.

— Nagy tűz Sárádon. A debreceni rendőrséghez és a védelmi osztályhoz olyan értesítések érkeztek csütörtökön délután, hogy Sáránd lángokban áll. Miután pénteken sem lehetett hírt kapni Sárándról, Szomjas Gusztáv kormánybiztos főispán pénteken kocsin Sárandra hajtatott, hogy esetleg személyes tapasztalatok alapján legyen segítségére a népnek. Vele volt titkársja és a Hajdúföld tudósítója is. Kállay Mihály főjegyző és Holló József ref. lelkész fogadták a kormánybiztosot és jelentették, hogy a rémhír nem felel meg a valóságnak, mert pusztán Ékes Zsigmond földbirtokos gazdasági épületei égtek le. Igaz, hogy a szélvihar következtében nagy volt a veszedelem, de a főjegyző és a lelkész személyesen vezettek az oltást, melyben részt vettek az összes kiscsardák is családjaikkal. Négy órai megfeszített munka után sikerült a tüzet elfojtani. A rémhír onnan keletkezett, hogy a debreceni rendőrlégiénység egyik tagja, aki éppen Sárádon volt, a nagy veszedelem láttán, tulbuzgóságból betelefonozott segítségért Debrecenbe is. A derecskei és hajdubagosi önkéntes tűzoltóság a tűz kitörése után másfél órával már a helyszínen termelt és derekas munkával segített elfojtani a veszedelmes tüzvész, mely elhamvasztással fenyegette a virágzó, derék falucska. A sárándi főjegyző és ref. lelkész hálásan köszönték meg Szomjas Gusztáv kormánybiztos főispán meleg érdeklődését. A tűzkár a 100.000 koronát meghaladja. A gazdasági épületekben elpusztultak a ma ugyyszólván pótolhatatlan mezőgazdasági gépek és felszerelések is.

— Három gyermek a züllés útján. A ma nap hírt adtunk arról, hogy a Csapó-utca 45. sz. a. ház pincéjében a patkányok megtámadták Kis Gáborné Szűcs Julianna házmesterné 2 éves leányát és összemarták. Most értesülünk, hogy a patkányok százezrei a város régi csatornáiból jönnek elő, melyet annak idején a mérnöki hivatal csak befalaztatott, de nem tömetett be. Ezt a falat átfurkák a patkányok és éppen ez a körülmény képez nagy veszedelmet, esetleg kolera vagy pestisjárvány esetén. A panaszos asszony azon állítása, hogy a háztulajdonos nem engedi nappal az udvarra gyermekeit, nem bizonyult valósnak, mert állandóan az udvaron vannak, sőt a háztulajdonosnő adogat nekik enni is, mert züllött apjuk nem törődik velük, az anyjuk is csak este jár haza és keveset gondol gyermekével. A leghelyesebb volna a három gyermeket az állami gyermekmenhelyen elhelyezni, mert különben elzülnek teljesen. A gyermekvédő és jólétkönyv egyletek, valamint a rendőrség figyelmét is felhívjuk a három szerencsétlen gyermekre. Ki kell emelni e három, szép és okos gyermeket a pincéből, ahol a patkányok ezrei hemzsegnék és a züllésből, mely rájuk vár, ha a maga megérhetésről gondoskodni is nehezen tudó anyjuknál maradnának. Az erkölcsrendészetnek nemcsak a befejezett züllést kell szablyozni, hanem magát a züllés lehetőségét kell megelőzni!

— Tuljegyezték a keresztyén biztosító részvénytekejét. Az alakulóban lévő Debreceni Keresztyén Biztosító-társaság részvényét jegyezték le tisztviselői a vidéken eddig 2 millió 400 ezer korona értékű részvényt jegyeztettek. Az előirányzott 2 millió korona alaptőke eszerint már most is túl van jegyezve. — A debreceni jegyzések eredménye még ismeretlen, úgy hogy az intézet valószínűleg 3 millió korona alaptőkével felül fog megalkulni. Felkérjük a helybeli gyűjőlistatartó urakat, hogy az iverket haladéktalanul az intézet Verbőczy utca 2. sz. alatti irodahelyiségében beszolgáltatni sziveskedjenek.

— Felhívás. A debreceni iparostűt felhívja mindazokat, akik az iparostűtől bármilyen nemű belizetést tettek: fa, mész, szén, budai föld, bádóg stb., de a befizetésért ellenszolgáltatást egyáltalán nem, vagy csak részben kaptak; folyó hó 3-tól délelőtt 8—1 óráig az iparostűt hivatalában jelenjenek meg. Elhozandó a befizetést igazoló nyugta is. *Dávid-házy*, elnök.

— Az elhelyezett gyümölcs piac. A városi tanács ideiglenesen a Degenfeld-terre helyezte a gyümölcs piacot, mely eddig a Nagytemplommal szemben disztelenkedett. Most a kereskedők kérték, hogy a gyümölcs piac maradjon ott. A tanács így határozott.

— Visszehelyezett adóvégrehajtó. A polgármester ifj. Széll István adóvégrehajtót, akit az ellene folytatott fegyelmi vizsgálat tartama alatt felfüggesztett állásától, a vizsgálat befejezte után állásába visszahelyezte.

— Tűzerműmesterek és fegyvermesterek felvétele. Az 1898—1895 évben született s a most folyamatban lévő alkalmassági vizsgálaton már eddig alkalmassnak osztályozott vagy később alkalmassnak osztályozandó egyének közül azok, akik tűzerműmesterei vagy fegyvermesterei képesítést kaptak, amennyiben a nevükre szóló behívójegy kikézbizetése előtt bevonulásra önként jelentkeznek, a Budapestben levő központi tűzészertárhoz, illetve a központi fegyvertárhoz fognak beosztatni. — Azok a tűzerműmesterei és fegyvermesterei képesítéssel bíró egyének, akik nem tartoznak a fenti születésű évfolyambeliekhez s a 42 életévüket még nem töltötték be, a tartózkodási hely járási főszolgabírója által kiállított belépési (erkölcsi) bizonyítvány felmutatása mellett önként beléphetnek s az 1. pontban említett intézetekhez fognak szolgáltatásra beosztatni.

— Új iparosok. A városi tanács az alábbi iparigazolványokat adta ki: Polgár Istvánné ruhatisztító és festő 100, Weisz Edéné gőzcseplő vállalat 2000, Gyémánt Jakab és társa bankbizományos és terményültet 2000, Kis István talyigás 100, Török Mihály fuvarozási vállalat 1000, Nagy István kőműves 300, Szabó Ferenc borbély 300, Árva Ferenc férfi szabó 500, Kós Pál kőműves 200, Király Károlyné fuvarozási vállalat 2000, Alt Sándor borbély 600 korona.

— Elvesztett csomag. A rendőrség kocsijáról a rendőrségi palotától a törvényszékhöz menet leestett egy újságpapírba tett s papírszárgával átkötött csomag, melyben 1 női ruha, 1 pár fekete női lakcipő és 1 pár női harisnya volt. A becsületes megtaláló a csomagot (Kossuth-u. 20.) a rendőrség II. em. 77. sz. szobában adja át.

— Szombaton Május eisején a mozgósínházakban az előadások 4, 6 és 8 óraker kezdődnek, vasárnap négy előadás 2, 4, 6 és 8 órai kezdettel.

— Bangha Béla eltávozását után emlékül minden művelt katolikusként ajánlható imakönyve kapható Antalffy könyvkereskedésében Szent Anna- és Varga-u. sarok.

— Házi ipari tanfolyam. Csipkeverésből, felsőruha és fehérnemű szabás és varráshól új tanfolyam kezd dik, Dömök Anna polg. isk. kézm. tanítónőnél. Miklós u. 21.

— Drámák az Északi és a Déli Sarkon. A nő és a gyermek a japáni társadalomban címen tartja *Dr. Gáspár Ferenc*, az ismert és népszerű utleíró könyvek írója első előadását május 5-én, szerdán a Bika dísztermében. A május 6-i, csütörtöki előadás címe: *Észak-Amerikán végig a Santa-Fé-Californiai vonaton*. — *Katandozás tengereken vitorlával és gözzel*. Az ép oly ismeretterjesztő, mint érdekteljes előadásokat, veitelt képek kísérek. — *Jegyek a Bika portásánál és a Színházi Figarónál kaphatók.*

— Pénzszekrényelt javítja Piros Béla lakatos műhelye Péterfia 32.

— Mindenkit érdekelni fog a vasárnap délután fél öt órai előadás, melyet Rónay Paula Szoc. M. Nővér tart a róm. kath. főgimnázium dísztermében. A Szoc. Misszió társulat, a Szt. Erzsébet Egylet s a Leányklub megjelenését okvetlen kérjük s más érdeklődőket is szivesen látunk. Az előadások a vasi gy. ezs. zenekara működik közre.

— Pezsgős üveget vesz a „Török pezsgőgyár“.

— Cirkusz „Gazdag“ kedden 4-én kezd meg előadásait a Széchenyi-teren. A társulat a legjobb erőkből áll s így az előadások közönségnek igen kellemes szórakozást fognak nyújtani. Az előadásokon a vasi gy. ezs. zenekara működik közre.

— Meghívó. A debreceni gazdasági egyesület választmányi tagjait a folyó év május hó 2-án (vasárnap) délelőtt fél 11 óraker a polgári és gazda kör helyiségében tartandó ülésre meghívom. Tárty: A nemzet védelmi akcióban a gazdaközönség részvétele. — Debrecen, 1920 április 27-én. Jóra István, elnök.

— Műláb, műkéz, sérvkötő, haskötő, gummi-harisnya, ferde növésű gyermekeknek bőrfűző készítését és javítását elvállalom. Vitárus Sándor orvosi műkötszerész-mester, Piac-u. 16, ki a háboru alatt a gráci, bécsi, budapesti és debreceni katonai művegtag készítő műhelyek vezetője volt. Vidéki közönséget vasárnap is fogadok lakásomon, Eötvös-u. 85.

— Redőnyöket készít és javít Piros Béla lakatos műhelye Péterfia-u. 32. szám.

— Hasznót hajtó befektetés késlekedés nélkül szólóköztözöt vásárolni. Vékony erős fajták beszerezhetők Minály papirkereskedésében Főtér 30.

— Stengei Károly a debreceni m. kir. állami rendőrség fogásza fogom útermeléi Batthyány-ú. 16. sz. a. (saját ház) elhelyezte. Fogad d. e. 10—12-ig, d. u. 3—5-ig.

— Legrosszabb nyakkendőit is ujjá alakítják Péterfia-utca 53 alatt az udvarban balra.

Sebészter Ferenc fogászati műterme Vár-utca II. sz.

Autonómia Dél-Tirolnak.

Róma, apr. 30. (N. St. tel. jel.)

Nitti olasz miniszterelnök fogadta Dél-Tirol Rómába hított küldöttségét. A miniszterelnök kijelentette, hogy az olasz kormány a német Dél-Tirolnak megfelelő autonómiát kíván adni.

Színház

Rovatvezető: ZIVUSKA JENŐ dr.

CSOKONAI SZÍNHÁZ:

Szombaton C) bérletben: Stambul rózsája.

Vasárnap délután: Csitri, vigjáték.

Vasárnap este O Hilbert Janka bucsufelléptével: Luxemburg grófja, operett.

* Ivánfi Jenő a budapesti Nemzeti Színház örökös tagja május 11-én, kedden a Bika dísztermében klasszikus előadó estélyt tart. A kiváló művész nyáron Londonban és Amerikában Shylock szerepében fog fellépni, esténként 1000 dollárért (200.000 korona). Egyetlen debreceni előadására jegyek Színházi Figarónál és a Bika portásánál kaphatók. Színházi és mozgósínházi írók jelentése

* Ma Stambul rózsája operett kerül színre C. bérletben. Ez lesz az utolsó előtti C. bérlet.

* Vasárnapi előadások. Vasárnap délután fél öt órai kezdettel mérsékelt helyárrakkal a Csitri vigjáték kerül színre. Este O. Hilbert Janka bucsufelvételeivel a Luxemburg grófja operettet adják.

* Székelyhídi Ferenc és Marsalkó Rózi május 7-én tartják a Vigszínházban egyetlen dalestélyt.

* Divat-est a Vigszínházban. Csütörtökön, május 6-án Nyári divat-estet tart a szintársulat elsőrendű tagjainak közreműködésével Széchy Nacker József fővárosi iparművész, aki a szereplőkkel a legújabb párisi nyári divatot fogja bemutatni. A debreceni hölgy közönség körében érlelő nagy érdeklődéssel várják a különleges előadást.

* Ma Szombaton Május 1-én az előadások a mozgósínházakban 4, 6 és 8 óraker kezdődnek.

* Holnap, Vasárnap a mozgósínházakban 4 előadás: 2, 4, 6 és 8 óraker.

* Miss Amerikán. Ezt a csodálatos szép amerikai filmet ma szombaton az Urania három előadásán mutatja be 4, 6 és 8 óraker. Jcgy-elővetel.

* A tékozló fiu művész tragédia 4 felvonásban Matyasovszky Ilona és Beregi Oszkár főszereplésével az Apollóban. Előadások 4, 6 és 8 óraker.

* Jack a csodamajom főszereplésével.

* Jack titka című négy felvonásos attrakciót mutat be hétfőn az Urania.

* Henny Porten filmen hétfőn az Arany-Bika moziban.

* Olasz kalandor drámát „Egy világváros rejtelmei“ (Roma titkai), mutat be hétfőn az Apolló.

KÖZGAZDASÁG

A HAJDUFÖLD VASÁRNAPI
MELLÉKLETE
ROVATVEZETŐ
BIRÓPAL

Mi legyen a szováti földdel?

Amint jól sejtettük, a város ősrégi szováti birtokára ismét egy bank: a „Magyar földhitel intézetek országos szövetsége” tette sulyos kezét. Kerek 20 millió koronát ígért az ősök kincseiért. Ha ez altruista bank ezt az eladósodott város szemében csábítóan sok pénzt megígérte érte, akkor neki biztosan megér 30 milliót. Jól számított, hiszen a Papler-féle tagért már 8000 koronát ígértek holdankint. És ha megér annyit, miért ne legyen az eladósodott városé. Pedig a bank bizonyára nem munkálja meg a 4841 kat. hold földet, hanem fogad bele jó erős magyar parasztokat, kiadja jó árendában, vagy ha megígérte érte a neki tetsző „tisztességes” árat: felparcellázza és eladja a földmivelő népnek. Ha a földhöz juttatás nemes munkájában úgy lehuza a parasztról a bört, hogy ez belevész a vételbe, akkor a bős földmives a nemes várost szidja, amiért nem neki, hanem a banknak adta el a földet. Ez az egyik kép.

A másik kép még sötétebb. Fiatal, erős földmivelők közt járván. Keservesen sóhajtának fel: „Összel lejár az árendám, a nagy gazda nem adja tovább, mi lesz velem?” — Merre menjek? A kérőknek adni kell. Ott a szováti föld, jut abból legalább 200 kezdő embernek 4—5 nyilas. Pénze is van valamelyes, jószága is van, munkája után is vár valami előmenetelt: letörleszti, ami hiányzik. Hány debreceni jó gazda él ma is, kinek birtoka gyökerét az a 3—4 nyilas föld képezi, melyet őse a Kösélyszegeben és az Elepen cenzura birt a várostól. A debreceni régi polgárok szerették, őrizték meg eddig ezt a földet, a debreceni unokáknak kell juttatni első sorban mikor azok rá is vannak szorulva. Ha az Elepre, Kösélyszegebe 25—30 km. távolra ki tudnak járni gazdálkodni, a szováti birtok sincs messzebb és még köves ut mellett is fekszik. Hát miért nem árverelték rá. Én Istenem! a debreceni kis ember még nem olyan jártas e hivatalos aktusban, nem mert elmenni, vagy talán nem is tudta.

A tanácsnak, de még inkább a közgyűlésnek fel kell függeszteni a jóváhagyást. Parcellázza fel a földet maga a város. Gyűlésre kell hívni a gazdákat, meg kell velük ismertetni az eladó birtokot, az eladás módját, és a parcella árát ép olyan módon, mint az ingatlan közvetítő irodák. Meg kell bizni a helybeli Gazdasági Egyesületet, hogy tagjai közt proponálja s írja össze a birtok vásárlókat, magyarázza meg egyenként az eladási módozatokat, akkor megérti

a földmives nép és meg is veszi. Erre idő kell. A magyar gazda elébb megnézi mit vesz és aztán vág bele. Jól teszi. Amde azt semmi szín alatt nem szabad megengedni, hogy a debreceni kisemberek alul kihuzzák a gyékényt. Kezdje meg a város a földreform gyakorlati keresztül vitelét, történelmi cselekményt végez. 200—250 kispolgári családnak ad biztos megélhetést, hálás fiakat szerez magának és hű polgárokat a magyar hazának. Csak az esetben, ha elég helybeli ajánkozó nem akadna, jöjjenek szóba a vidékiek.

A földmivelők pedig ragadják meg a kínálkozó alkalmat. Ne feledjék el, hogy akié a föld azé az ország. — Debreczen legyen a debreczenieké! E.

Gazdák figyelmébe

A magyar kormány 820/1920. E. M. számú rendelete szerint joga van a haszonbérbeadónak arra, hogy az 1917. évi december hó 31. napja előtt haszonbérbe adott ingatlanára nézve a haszonbér emelését az illetékes törvényszéknél kérelmezze, ha a haszonbérleti szerződésben megállapított haszonbér a változott viszonyokhoz képest aránytalanul kicsiny s a haszonbérlet a rendes polgári haszonnál magasabb jövedelemhez juttatja. Ezen kérelmet Debreczenben 1920 május 7-ig lehet beadni.

A haszonbér emelés 1918—1919. és 1919—1920. gazdasági évekre terjed ki.

A haszonbérrelésnél irányadó elvek szerint a törvényszék vegyes bírósága (Elnöke és 2 tagja bíró és 2 tagja gazdasági szakértő) a haszonbérrelésnél figyelembe veszi azokat a változásokat, melyek a rendkívüli körülmények okozta kivételes gazdasági viszonyok következtében a mezőgazdasági ingatlanok hozadékában és az időközben haszonbérbeadott környékbeli hasonló jellegű ingatlanok haszonbérében beállottak és azon költségeket, melyeket a felek a haszonbérleti szerződés értelmében épületek fenntartására s egyéb berrházaokra fordítottak. Az ingatlanhoz kapcsolódó közterheket, az üzemenntartási költségeket, a gazdasági szükségleteknek beszerzésével járó nehézségeket, a haszonbérlet által viselt kockázat emelkedéseit s azon károkat, melyeket a felek a haszonbérlet tartama alatt a megszállás miatt szenvedtek és figyelemmel van arra is, hogy mily mértékben viselték a felek azokat a társadalmi kötelezettségeket, amelyek a rendkívüli viszonyok következtében a fő birtokra hárultak, végül arra a jövedelemre is, amelyet a haszonbérlet az előző évek rendes polgári hasznát meghaladóan nyert.

A vegyes bíróság a haszonbérlet csak az 1918/19. gazdasági évre és még legfeljebb az 1919/20. gazdasági évre emelheti s az emelés az 1918/19. gazdasági év kezdetétől számít.

A további gazdasági években, ha csak új jogszabály mást nem fog rendelni vagy a felek másként nem egyeznek meg, az emelés előtt érvényben volt haszonbérlet kell majd továbbra is megfizetni. Ha a 820/1920. számú rendelet életbe lépése előtt hozott bírósági határozat a haszonbérlet nem csupán az 1918/1919. gazdasági évre, hanem két vagy több gazdasági évre vagy bizonytalan időre emelte, az ily emelés is — ha csak új jogszabály mást nem fog

rendelni, vagy a felek másként nem egyeznek meg — csak az 1918/1919. és 1919/1920. gazdasági évre bír hatálylyal.

A gazdasági év kezdete külön megállapodás hiányában október 1., vége szeptember hó 30. napja.

A vegyes bíróság vagy annak bírói tanácsa előtt a fél személyesen járhat el, vagy magát ügyvéddel is képviseltesse.

A vegyes bíróságnak érdemben hozott határozata ellen egy foku felebbezésnek van helye az ítéletkiáltáshoz.

Míncsen helye felebbezésnek az esetben ha a vegyes bíróság a haszonbér 50%-nál nem nagyobb emelést mond ki.

Debreczeni Gazdasági Egyesület.

Aratás!

Megindult az érdeklődés az idei aratás mikénti lebonyolítása iránt. Az aratásra vonatkozó követelések némelyike oly magas, hogy azt nem bírja el még a legjobban sikerült termelés sem. Hogy tehát az aratók és a gazdatársadalom között nagyobb ellentétet elő ne álljanak, megkísérlem mint mezőgazda egy az aratásra vonatkozó általános irányelvet közölni.

Egy aratópár (1 férfi 1 nő vagy gyermek) felvállal az aratás idejére (kb. 12 munkanapra) 10—12 kat. hold vetést.

Ezen terület learatása (kis kaszával), vagy részesezésre, vagy pedig előre megállapított termény mennyiségre (biztosítékra) történik. Mint gazda, mérlegelve az ország és annak lakosainak mai pénzügyi, valamint saját gazdasági helyzetemet a következő megállapodásra jutottam. A részes aratás legjobb esetben tizedén történhetik kiskaszával, mert egy 10 köblös vetés learatása 12 munkanapot vesz igénybe páronként, ha átlagban egyre-másra 8 q termést (buza, árpa, zab, rozs, kétszeres) számítva, jut az aratónak a 10 holdon termelt 96 q magból 960 kg. és megfelelő mennyiség szalma, mely terménymagot mázsánként csak 200 K. számítva, pénzértékben 1920 K. tesz ki, mely aratópáronként napi 160 K. keresetnek felel meg. Az aratók nagy része most azt mondja, hogy ők nem így számítják, hanem azt nézik, hogy az aratásnál az egész évi kenyérszükségletüket megkeressék. Hát azt a legtöbbben ezen az alapon megis keresik, de általános alapul nem szolgálhat, mert az egyik földmives családja 2—3 tag, a másiké pedig 6—8, sőt több tag, már most az természetes, hogy az utóbbinak lehetetlen a 12 nap alatt ugyanazon munkaerővel az évi szükségletét megkeresni mint a kisebb családnak, mert egy és ugyanazon munkáért nem követelhet magának nagyobb részesezést. A nagyobb családdal bíró tehát kénytelen más módon (cséplésnél stb.) a hiányt utánna keresni, míg családtagjai nincsennek azon korban, hogy a munkában segídezhetnek.

Itt egy esetleges idej átlagtermés van alapul vége, ha nagyobb lesz a termés, akkor a kereset is több. Azon esetben pedig, ha az aratók látják, hogy a termés gyenge és a rész nem megfelelő, akkor a gazda felajánlhat páronként 6 buzát (rozsot) és 2 q árpát (zabot, vagy 1 q buzát még), tehát az aratópár 12 munkanap alatt keres a legrosszabb esetben 7—8 q terményt, mely 110—120 K. páronkénti napikeresetnek felel meg. Ugyanaz áll az aratópár utáni aratásnál 13 százalék (percent) mellett. Azt velem, hogy ezen alapon minden földmives, ki elni dolgozni és boldogulni akar, vállalhatja az aratást!

Piszkay Árpád

Hol lehet donányt termelni? A pénzügyminiszter tudvalevőleg saját használatra megengedte a kisgazdáknak és munkásoknak a dohánytermelést a belsősegeken. A belsőség alatt nemcsak a község belterülete értendő, hanem a tanya, pusztá, hegyközség bekerített belsősege is, mely a lakóház mellett van. A bejelentési határidő április 30-án járt le.

Temetésekre élő- és művirág sirkoszorúk, valamint színházi és alkalmi csokrok lego csóbban szereshetők be

Rózsa Virágcsarnok
DEBRECZEN, KOSSUTH-U. 2. (VÁROSHÁZ.)

GYÁSZSETEK ALKALMAVAL FORDULJON BIZALOMMAL

FEHÉRTÓI BÉLA

temetkezési intézetéhez. Debreczen, Dégenfeld-tér 4.
Hol temetéseket a legegyszerűbből a legdíszesebbig a legolcsóbb árban személyes felügyelet mellett eszközöltetnek. Exhumációt és hullaszállítás vállalatunk. Koszorúk válogatásban.

A kisgazdaminiszterium munkásságáról

Irta: Patacsi Dénes államtitkár.

A mi feladatunk, amint azt a miniszterium címe is kifejezi, abban áll, hogy a kisgazdatársadalmat, amely az országnak gerincét jelenti, gazdasági és társadalmi téren segítségül nemzetlentartó munkájában. A háború, forradalom és a bolsevizmus olyan pusztításokat okozott hazánkban, hogy minden társadalmi rétegnek fokozott erővel kell hozzá kezdeni rendes élete újra felvételéhez. Ezt akarjuk mi előmozdítani, ezt szolgálja minden munkánk, hogy a kisgazda és földműves közönséget érdekeiben mindenütt megvédjük, szükségleteinek kielégítését megkönnyítsük s különösen, hogy mostani, legsúlyosabb gazdasági nehézségein segítsük.

— Első gondunk most, hogy a bevettlen területeket az egész országban igyekezzünk a kisgazdák részére juttatni, hogy azok bevetve és kellően megmunkálva legyenek. Ez nemcsak kisgazdaérdek, hanem országos érdek is, mert nem szabad, hogy hazánkban egyetlen négyeszdől is műveletlenül maradjon most, amikor a mezőgazdasági termelésnek annyira megnövekedett a jelentősége.

— Tárgyalásokat folytatunk továbbá egyes nagyobb birtokosokkal és bérlelőkkel, hogy a földreform megalkotásáig is engedjék földhöz jutni a kisembereket. Egyelőre kisebb bérletről van szó s örömmel jelenthetem, hogy ez az akció sokaknál megértésre talált és eddigi tárgyalásaink nagyrészt eredménnyel végződtek. A nagybirtokosok és nagybérlelők is kezdik megérteni a kor intő szavát, és juttatnak a földből olyan kisembereknek, akik azt a saját erejükből megmivelni képesek. Előjár ebben a jó példában Prohászka Ottokár püspök, aki több birtokrészt engedte át parcellázásra. Ezek az ideiglenes bérleti parcellázások természetesen mindenütt az illető községek szükségletéhez lesznek érve s általában 10 és 15 holdas birtoktestekben történnek. Szóval akkora bérleteket adunk át a kisembereknek, amekkorát maguk és családjuk erejével eredményesen képesek megmivelni, hogy így a föld termőképessége biztosítható, sőt fokoztassék.

— Nem zárkozunk el tőle, hogy aki többet tud megmunkálni, s megvan a tehetsége, hogy kisbirtokát közép- vagy nagybirtokká fejlessze, ebben a törekvésben is segítsük. Azzal lehet igazán megvalósítani a keresztény kurzust, ha a magyar hazának minél több keresztény közép- vagy nagybirtokot nevelünk s ezzel a magyarság gazdasági erejét és ellenállóképességét növeljük.

— Gondokodásunk tárgyát képezi, hogy a tavaszi munkálatokhoz a gazdaságoknak megfelelő munkaerőt biztosítsunk s már most megesszük az intézkedéseket arra is, hogy aratásnál és cséplésnél kellő mennyiségű munkaerő álljon a gazdaságok rendelkezésére. Másrésztől minden igyekezettel rajta vagyunk, hogy minél több munkaalkalmat szerezzünk a mezőgazdasági és földmunkásoknak.

— Végül a ki gazdáktól a háború, de főleg a vörös uralom és a megszállás alatti eltulajdonított igás állatok visszaszerzését és pótlását feladatunknak ismerjük s igyekezzünk, hogy ezekért a veszteségekért — amennyiben az ma lehetséges — kárpótoljuk a gazdaságot.

Allami erdőtisztek gyermekeinek nevelését a földművelésügyi miniszterium a mostani nehézségek között is segítyezi. Folyamodványok 1920. év május hó 8-ig „Az államerdészeti tisztviselők gyermekeinek nevelését segélyező alap intéző bizottságához (Budapest, V. Zoltán utca 16. szám)“ küldendők. Bővebb felvilágosítás szereshető a helybeli erdőhivatalnál (Nagyerdő 12.) is.

— Közéllátási rendelet. A m. kir. közlélmelési miniszter 28500/1920. IX. C. számú rendelete a konzervált tojások készletek kötelező bejelentéséről. A m. kir. közlélmelési miniszter a 4287/1915. M. E. számú rendelet 4. §-a alapján elrendelte, hogy mindazok, akik 1 ládat (1440 darab) meghaladó mennyiségű tojást bármely ajánlás útján (behűtés, mézbe rakás és hasonlók) alkalmassá tesznek arra, hogy az hosszabb ideig eltartható legyen, vagyis akik a késő őszi és téli időszakra fentjelzett mennyiséget meghaladó tojást konzerváltak, vagy ezután konzerválni fognak, kötelesek eddigi készleteiket folyó évi május 1-ig, a május 1-jeje után konzervált készleteket pedig a konzerválást követő 3 napon belül az alább részletezett adatok közlésevel a közlélmelési miniszterium IX. osztályához közvetlenül írásban bejelenteni. A bejelentés alkalmával a következő adatok feltétlenül közlendők: 1. A tojás készlet tulajdonosának neve és lakhelye. 2. A tojás konzerválás (beraktározás) módja, helye és ideje. 3. A tojás készlet mennyisége (darab vagy ládak száma). 4. A konzerválás rendeltetése. 5. A konzervált tojás eredeti beszerzési ára (darabonként vagy ládaként). A készlet tulajdonos személyében történt változás szintén 2 napon belül bejelentendő. Aki a jelen rendeletben előírt adatokat a megszabott határidő alatt be nem jelenti, vagy nem a valóságnak megfelelően jelenti be, a készleteket eltitkolja, elrejtja, vagy a hatósági ellenőrzést megfűsítja, a 4207/1915. M. E. számú rendelet 15. §-nak 1. pontja szerint 2 hónapig terjedhető elzárással és 600 koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntethető. A magyar kormány 4201—1919, M. E. és 2270—1920. M. E. számú rendeletei szerint a főzőkészülék napi termelő képessége szerinti általános mérvének felemelése tárgyában kiadott 5744—1918. M. E. sz. rendelet és ennek kiegészítéséről, illetőleg módosításáról szóló 1485—1919. M. E. sz. rendelet rendelkezései 1920. évi május hó 31 ig terjedő időre továbbra is érvényben maradnak. Debrecen, 1920. április 30. Közlélmelési ügyosztály.

Május 5-én, szerdán és 6-án, csütörtökön este 8 órakor

Dr. Gáspár Ferencz

a híres orvos író nagy utazásairól sok száz igen érdekes vitelt képpel 2 előadást tart.

I. ELŐADÁS:

A nő és a gyermek a japáni társadalomban.
Dramák az északi és a déli sarkon.

II. ELŐADÁS:

Kalandozás a tengereken vitorlával és gőzzel Észak-Amerikán végig a Santa-Fé-Californiai vonaton.

Jegyek 4 K től 20 K-ig a Színházi Figarónál és a Bika portásánál kaphatók.

„METEOR MOZGÓ“ Bocskai-tér

1920 május hó 2-án, vasárnap
SORS VÉGZETE

Nordisk sláger dráma 4 felvonásban.

A bácsi kedvence

Vigjáték 3 felvonásban

Előadások kezdete d. u. 3, 5, 7 és 9 órakor. — Pénztárnyitás d. e. 10 órakor. Helyárak: Páholy-jegy 6 K. Fentartott jegy 5 K. I. rendű jegy 4 K. II. rendű hely 3 K. III. rendű hely 2 K.

SPORT

Vasárnapi football-mérkőzés.

Érdekes mérkőzés színhelye lesz vasárnap a DKASE útelő-téri sport telepe. A DEAC és DMTK tarják bajnoki mérkőzésüket dé után fél 6 órakor. Tekintve a két csapat egyenlő játék erejét, szép és nyílt küzdelemre van kilátás. A mérkőzést Erdey János budapesti szöv. bíró fogja vezetni.

Football derby napja lesz holnap Debrecenben. A bajnokságban a két favoritként induló csapat a DKASE és DVSC játsszák le vasárnap d. u. pontosan fél 6 órai kezdettel bajnoki mérkőzésüket E mérkőzés után már megtudjuk a bajnokság leendő győztesét. Előzőleg fél 4 órai kezdettel a II. csapatok játszanak a szövetségi díjért. A mérkőzést Zempléni Gusztáv I. foku szöv. bíró vezeti. Korlátolt mennyiségben jegyek még válthatók Megyery fodrász üzletében és Müller H. Fia szállítási irodájában, Piac 73.

FELHIVÁS

részgálic kiváltására!

A városi számvevőség felhívja mindazon szőlősgazdákat, akik az első permetezéshez szükséges részgálicról az utalványt még ki nem váltották, hogy az utalványok kiváltása s a házipénztárba való befizetése végett legkésőbb folyó év május hó 4-ig, délelőtt 12 óráig (Városháza, emelet 17. sz.) jelentkezzenek, mert ezen időn túl az utalványok újabb jelentkezőknek fognak kiadatni.

Városi számvevőség.

URANIA

Szombat Vasárnap
Az amerikai Pathé-gyármesterműve

Miss Amerikan I.

Négy részben 21 felvonás.
I. rész. A kincses vagon.
Amerikai kalandortörténet
Főszereplő Vernon Castle.

Előadások 4. 6 és 8-kor.

APOLLO

Szombat Vasárnap

A tékozló fiu

Művésztragédia 4 felv.
Főszereplők:
Mattyasovszky Ilona, Fáy Szeréna, Beregi Oszkár.

Előadások 4 6 és 8-kor.

ARANY BIKA MOZI

Szombat Vasárnap
Max Poulton drámája

ASSZONYBOSSZU

4 felvonásban. Főszereplők: Mattyasovszky Ilona, Fejyó Emil, Lóth Ilona.
Előadások 4, 6 és 8 órakor.

SZENT-PÁL GYÓGYINTÉZET

DEBRECZEN

: Egyház-tér :

Tüdőbetegek, asthmások, idegbetegek, rheumások, bőr és nemibetegek s minden más chronikus betegségben szenvedők részére berendezett s természetes gyógyfénnyel felszerelt intézet.

RENDELÉS
EGÉSZ NAP

Ha szép akar lenni? Korzó arczkremit és szappant használjon!

PARFUMOK prima minőségűek. Pipere szappanok. Mindenféle piperecikkek. Kötészek, irrigátor felszerelések, gummi árak, GAZDASÁGI CZIKKEK, kreolin stb. legelőszöbben szereshetők s a

Korzó Droguerában Piac-utca 42.

GEBAUER KAROLY ES TARSA

TEMETKEZÉSI VALLALATA, KOSSUTH-UTCZA 2. SZÁM.

Alapítottott: 1868. évben.

Temetéseket a legelőszöbben eszközzel a legelőszöbbtől a legdíszesebb kivitelig. TELEP: Homokkerti, Hid-utca 8. szám.

Tűzifát
 minden mennyiségben házhoz szállítok
 ölenként és aprítva métermázsánként
Polyánszky Drezst tűzifa-kereskedő
 Mihály-u. végén, Szoboszlói-ut. és Piac-u. 58.

Eladó villatetek!
 Bárczy-utca 7 sz.
 Komlóssy-ut 4. és
 Poroszlay-ut 1. sz
 alatt együttesen
 körülbelül mintegy
 3000 négyszögöl
 telek a rajtalevő
 épületekkel és szí-
 nekkel. Értekez-
 hetni: „Egyetemi
 építkezés vállalati
 irodájában.” ▶▶
 Telefonszám 610.

Széchenyi-utca 16. szám alól
Kosmetikai intézetet hölgyfod-
 rászattal és **MANICÜR** szalonnal
 kibővíve **Simonffy-utca 7. szám** alá (Zander
 helyezett át. Arcbőr kezelés villamos uton. A leg-
 súlyosabb arcbőrhibákat és szőröket villamos uton
 utánuvóm nélkül eltávolítom. Leggondosabb hajápolás,
 fésülés, ondulás és kézapolás férfiaknak is.

4773—6407/1920.

Árverési hirdetmény

A város tulajdonát képező Piac-utca 26—28 sz. bérpalota eladására 1920. évi május hó 21-én (pénteken) délelőtt 9 órakor a város-háza tanácstermében (Emelet 34. sz.) nyilvános szóbeli árverést tartunk.
 A bérpalota megvételére írásbeli ajánlatok is tehetőek, melyeket 1920. évi május hó 20-án déli 12 óráig a városi számvevősegnél kell beadni (Emelet 11. sz. szoba).
 Kikiáltási ár: 6.500.000 korona.
 Bánatpénz a kikiáltási ár 10 százaléka.
 Részletes árverési feltételek a városi számvevőség 11. szobájában tekinthetők meg.
 Debrecen, 1920. április 22.
A VÁROSI TANÁCS.

Hamisfogakat töröttel is leg-
 magasabb áron veszek
 Szt. Anna-u. 6

PARKOK
SIROK
ABLAKOK díszítésére alkalmas örök
 zöld virágos növények
ZÖLDSÉG palánták nagy választék-
 ban kaphatók
A nagyerdei városi kertészetben.

SZÓZAT
 A GAZDÁK LAPJA

a református vidéken a leg-
 kedveltebb ujság. Kaphatók
 a tőzsdékben és az utcai el-
 árusítóknál.

Nyomatott a Magyar Nemzeti Könyv- és Lapkiadóvállalat nyomdájában Debrecen, Ferenc József-ut 59.

PALLAS vegyészeti laboratórium
 ajánlja legmegbízhatóbb
 minőségű készítményeit:

„PALLAS” szájvizet, mely teljesen pó-
 tolja a cseh ipari
 ódort készítményt.

„PALLAS” sósorszeszt, bőkebeli mi-
 nőségénél
 fogva egy külső mint beíró használatra
 kiválóan al-
 kalmas hárszer.

„PALLAS” cipókrémet fekete és sárga
 színekben, víz-
 mentes készítmény, a bőrtápolja és tükörfényessé teszi.
 Azonkívül: Schampang-Water Bay rumát,
 mely a tej mosására a legjobb szer. A korpá képző-
 dást megakadályozza, a fejbőrt tisztán tartja, őríti.

Dr. Heider előiratu fogporát: zae-
 kis és nagy dobozban. Főfőhérté teszi a fogat és kel-
 lemes szájlat ad

Közkedvelt magyar bajuszpedrőt, fehé-
 r és barna színekben.

Kiváló minőségű garanciát vállal a

„Pallas” vegyészeti, gyógyszerészeti és
 kozmetikai laboratórium **DEBRECEN, Zapo-
 lya-utca 8. szám.**

382—1920. P.

Árverési hirdetmény

A debreceni református egyház az 1920.
 évi május hó 19-én, szerdán d. e.
 9 órakor és folytatólag d. u. 3 órakor
 az egyház tanácstermében, Egyház-tér 17. sz.
 alatt tartandó nyilvános magán árverésen el-
 adja:

1. A debreceni Hadházi-ut 14. sz. a. telket.
 Kikiáltási ár 20 000 K
  2. Széchenyi-u. 8. sz. a. házat 470 000 K
  3. Hatvan-u. 43. sz. a. házat 240 000 K
  4. Batthyányi-u. 18. sz. a. házat 350 000 K
  5. Péterfia-u. 19. sz. a. házat 275 000 K
  6. Egymalom-u. 9. sz. a. házat 70 000 K
  7. Varga-u. 42. sz. a. házat 70 000 K
  8. Piac-u. 2. sz. a. házat 250 000 K
  9. Dégenfeld-tér 4. sz. a. házat 280 000 K
  10. Hatvan-u. 3. sz. a. nagybérbérezet 6000 000 K
- Az ingatlanok kikiáltási áron alul nem
 adatnak el.

Az árverés határnapjáig az egyház ik-
 tató hivatalában, az alulírott küldöttséghez ci-
 mezve, írásbeli zárt ajánlatok adhatók be.

Az árverési feltételek a gazdasági gond-
 noknál, az egyházi ügyvédnél és az egyházi
 hivatalban — Egyház-tér 17. sz. a. — meg-
 tekinthetők. — Ez utóbbi helyen 10 koronáért
 megszerezhető.

Debrecen, 1920. ápr. 17.

Az árverést
 fogantatosító küldöttség.

Magolcsay Nagy Mihály
 kalaposmester Péterfia-utca 8. sz.
 A ref főgimnáziummal szemben.

Elfogad mindennemű férfi és női kalapjaví-
 tásokat. — Egy tanulóévi kalapvarráshoz
 fizetéssel felvétetik. — Gyakorlott előnyben
 részesül.

Ha azt akarjuk, hogy cipőnk sokáig tartósak legyenek,
 használjuk cipőnk tisztántartására és fényesítésére a

HAJDU
czipő-krémet

amely tükörfényessé teszi, ápolja, puhán tartja és conserválja a
 bőrt. A mai drága cipő ár mellett, nagyon meg kell valogatni,
 hogy milyen krémmel tisztítsuk cipőnket. Mert a vizes krém idő
 előt felkoszosítja és megpusztítja a bőrt, akkor pedig jobb lett
 volna inkább semmitsem használni. Tessék próbát tenni az első
 dobozzal, megfog mindenki győződnie arról, hogy a Hajdu cipő-
 krém a mai idők elsőrangú gyártmánya. Kérjen mindenki a
 kereskedésekben „Hajdu” cipókrémet!

Nagybanimeg endel este elfogad
MIKE FERENCZ „Hajdu” cipókrémkészítő
 iroda, Varga-u. 9. szám.

APRÓ HIRDETÉSEK.

Hétköznapokon tíz szőig 5 korona, minden további
 szó 50 fillér. — Vasárnap tíz szőig 6 K, minden
 további szó 60 f. Vastagabb betűből szedve duplá-
 számítottatik.

Csomagoló
 leány felvétetik Wacha
 Róbert ruhafel-tő gőzmo-
 sógyár Simonffy-u. 55.

Eladó szőlőskert
 a Sestakei tó szőlőid épít-
 ményű 3 szoba, fürdő-
 szoba mellékhelyiségekből
 álló lakással. Felvilágosí-
 tás nyerhető Széchenyi-
 utca 14. sz. Ügyvédi iroda

Szakácsnő
 és szobaleány felvétetik.
 Jelentkezni lehet a dél-
 előtti órákban. Péterfia-
 utca 6.

Hamisfogakat
 töröttel is veszek. Tamás
 A. József kir. hg.-u. 10

Lapelárusítók
 (rikkansok) fővárosi lap-
 pok előrusításához magas
 jutalék mellett felvéteinek
 lapunk kiadóhivatalában.

Eladó kis ház
 azonnal átvehető. Érte-
 kezhetni lehet vasárnap
 délután 2—6. helyszínen
 Téglaské t. l. járás Sze-
 pesi-u. 46.

Elcserélném
 Péterfián levő 3 szoba
 fürdőszobás lakásomat
 olyan 2—3 szobás lakás-
 sal, hol baronfi és sertés
 tartható. Lehet közeli kert-
 ben is. — Cimeket kérek
 „Lakáscsere” jellegére a
 kiadóba.

Piannino
 fekete, ebeni, koncert új
 jutányosan eladó Cim a
 kiadóba

Vecsey Antal
 vizsgázott fogtechnikus
 Szent Anna-utca 6. szám.
 FOGHUZÁS FOGTÖMÉS

Katonai egyenruhák tavaszi öltönyök
 merték után, vnygy
 fordítások a legolcsób-
 ban és eszónan készítenek
 uri szabó üzletében Kossuth-utca 58. sz. Katonai cikkek rakta.

PISKOLTY PETER

**Bélyegzőgyár és véső-
 intézet**
PAULÓ I.
 Batthyányi-u. 22.

Blattner József
 Csapó-utca 1. sz.
 Úvegyezői és képkerekes
 vállalata tükrök és ablakok
 nagy választékban.

FORGACS I
 MŰRÁS, Bádógos-utca.

Koros Sándor
 férfi-szabó üzletében Piac-u. 68.
 Saját készítésű elegáns férfi
 öltönyök kaphatók.

Most érkezett áruk:

- Palugyai borok
  - Finom likőrök
  - Vérnarancs
  - Ecet
  - Gyanta
  - Enyv
  - Kocsikenőcs
  - Porfesték minden színben
  - Firneisz valódi
  - Raffia
  - Papir spárga
  - Kékkő
  - Kénmáj
  - Kénpor szőlőhöz.
  - Legolcsóbban kapható
- Rontsek Gézánál, Kossuth-utca.**

Kiadja:
**MAGYAR NEMZETI KÖNYV- ÉS LAP-
 KIADÓVÁLLALAT RÉSZVÉNYTÁRS.**
 E számért főszerkesztő felelős.